

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sva prava pridržana. Dopuštenje za ponovno objavljivanje ovog sažetka dano je isključivo u svrhu uključivanja u HUDOC bazu podataka Suda.

© Office of the Representative of the Republic of Croatia before the European Court of Human Rights. All rights reserved. Permission to re-publish this summary has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Bureau de l'Agent de la République de Croatie devant la Cour européenne des droits de l'homme. Tous droits réservés. L'autorisation de republier ce résumé a été accordée dans le seul but de son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

SAŽETAK PRESUDE

FU QUAN, S.R.O. PROTIV ČEŠKE PRESUDA VELIKOG VIJEĆA OD 1. LIPNJA 2023. ZAHTJEV BR. 24827/14

*Podnositelj prigovor o propustu domaćih sudova da ispitaju osnovanost tužbenog
zahtjeva za naknadu štete zbog oduzete imovine
je očigledno neosnovan*

ČINJENICE

Podnositelj zahtjeva, FU QUAN, s.r.o. je trgovačko društvo sa sjedištem u Češkoj Republici. Nakon što su dva člana tog društva optužena za utaju poreza, češke vlasti su podnositelju zahtjeva oduzele imovinu u vrijednosti od oko 2,1 milijuna EUR. Dva optužena člana društva proglašena su krivima za utaju poreza, ali su u konačnici oslobođena u obnovljenom postupku. Nakon što je društvu podnositelju vraćena oduzeta imovina, podnijelo je tužbu protiv države tražeći naknadu štete pretrpljene neopravdanim oduzimanjem njegove imovine i neopravdanim pritvaranjem direktora i člana društva. Budući da u tužbi društvo podnositelj nije izričito navelo je li šteta bila uzrokovana nezakonitom odlukom ili nepravilnostima u službenom postupanju (što su prema češkom Zakonu o odgovornosti države bila dva moguća temelja za odgovornost države za naknadu štete) češki sudovi su ocijenili da se radi o tužbi za naknadu štete zbog nezakonite odluke te su ju odbili uz obrazloženje da samo stranke u postupku u kojem je donesena nezakonita odluka imaju pravo na naknadu po toj osnovi, što su u ovom slučaju bili dva optužena člana društva, a ne samo društvo. Revizija i ustavna tužba podnositelja zahtjeva proglašene su nedopuštenima.

PRIGOVORI

Pozivajući se na članak 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju, članak 6. stavak 1. i članak 13. Konvencije, društvo podnositelj zahtjeva prigovaralo je jer nije moglo dobiti naknadu za štetu na svojoj imovini i jer mu je uskraćen pristup sudu.

Presudom od 17. ožujka 2022. vijeće ESLJP-a presudilo je s 5 glasova za i 2 protiv da je došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1 te da nije bilo potrebno ispitati prigovore prema članku 6. stavku 1. i članku 13. Konvencije.

Na zahtjev češke vlade predmet je podnesen velikom vijeću.

OCJENA ESLJP-a

Članak 6. st. 1.

Pravo na pristup sudu jedan je aspekt prava na sud na temelju članka 6., stavka 1. Konvencije (*Golder protiv Ujedinjene Kraljevine* (21. veljače 1975., stavci 28. - 36., Serija A br. 18)). Članak 6. stavak 1. Konvencije jamči svakome pravo da podnese sudu zahtjev u vezi sa svojim građanskim pravima i obavezama (*Grkokatolička župa Lupeni protiv Rumunjske*¹, [VV], br. 76943/11, stavak 84., 29. studenog 2016.). Pravo na pristup sudu mora biti „praktično i učinkovito“, a ne „teoretsko i iluzorno“ (*Bellet protiv Francuske*, 4 prosinca 1995., stavak 36., Serija A br. 333-B). Međutim, to pravo nije apsolutno već može biti podvrgnuto ograničenjima koja ne smiju umanjiti pristup sudu na takav način ili u opsegu koji umanjuje samu bit tog prava. Ograničenja moraju težiti legitimnom cilju koji mora biti razmjerni upotrijebljenim sredstvima (*Grkokatolička župa Lupeni protiv Rumunjske*, stavak 89). U svojoj sudskoj praksi Europski sud je više puta naglasio da pretjerani formalizam može biti u suprotnosti s pravom na pristup sudu. Međutim, postoji razlika između pretjeranog formalizma i prihvatljive primjene postupovnih formalnosti. Pravo na pristup sudu je narušeno kada postupovna pravila prestanu služiti ciljevima pravne sigurnosti i pravilnog djelovanja pravosudnog sustava te počnu predstavljati prepreku za odlučivanje o osnovanosti zahtjeva (*Eşim protiv Turske*, br. 59601/09, stavak 21., 17. rujna 2013.)

Trgovačko društvo - podnositelj zahtjeva podnijelo je tužbu za naknadu štete protiv države ne navodeći izričito je li mu šteta bila prouzročena nezakonitom odlukom ili nepravilnostima u službenom postupanju. U svojim podnescima pred domaćim vlastima, društvo podnositelj je prigovaralo nezakonitom progonu i pritvoru direktora i člana društva, ali niti jednom nije spomenulo nepravilnosti u službenom postupanju. U više navrata pozvalo se na odredbu češkog Zakona o odgovornosti države kojom je određen rok za podnošenje zahtjeva za naknadu štete prouzročene nezakonitom odlukom. Slijedom toga, prvostupanjski sud je opravdano smatrao tužbu društva podnositelja zahtjeva tužbom protiv nezakonite odluke te ju odbacio zbog

---

¹ Sažetak presude dostupan je na [hrvatskom jeziku](#)

nedostatka *locus standi* jer su samo stranke u postupku iz kojih proizlaze nezakonite odluke mogle tražiti odštetu od države. Podnositelj kasnije u pravnim lijekovima nije ni tvrdio da su niži sudovi pogrešno protumačili njegovu tužbu. Drugim riječima, društvo podnositelj nije temeljilo svoju tužbu na nepravilnosti u službenom postupanju niti je tvrdio da su češki sudovi njegovu tužbu trebali tumačiti kao utemeljenu na toj osnovi.

Tvrdilo je da su mu domaći sudovi pretjerano formalističkim pristupom odbili priznati *locus standi* iako je "u predmetnoj situaciji trgovačko društvo također bilo, figurativno govoreći, u pritvoru jer je cijeli njegov ljudski kapital bio u pritvoru". U kasnijim očitovanjima vijeću ESLJP-a, društvo podnositelj je promijenilo stav tvrdeći da se pretjerani formalizam očitovao u propustu domaćih sudova da tužbu društva podnositelja zahtjeva tretiraju kao onu koja se temelji na nepravilnosti u službenom postupanju, a ne na nezakonitoj odluci. ESLJP je istaknuo da stranke ne mogu valjano pred tim Sudom iznijeti argumente koje nikada nisu iznijele pred domaćim sudovima.

ESLJP nije smatrao da su češki sudovi pogriješili zbog toga što podnositeljevu tužbu nisu tumačili kao zahtjev utemeljen na nepravilnosti u službenom postupanju. Dodatno, ESLJP je istaknuo da je podnositelj, nakon odbijanja prve tužbe, mogao podnijeti novu tužbu temeljem ispravne osnove.

Slijedom toga, ovaj podnositeljev prigovor je odbačen kao očigledno neosnovan.

Članak 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju.

Društvo podnositelj zahtjeva podnijelo je ukupno tri prigovora ESLJP-u temeljem članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju i to:

- a) prigovor zbog štete na imovini društva nastale neopravdanim kaznenim progonom i pritvaranjem direktora i drugog člana društva;
- b) prigovor zbog propusta nadležnih tijela da postupaju s dužnom pažnjom prema oduzetoj imovini; i
- c) prigovor zbog neopravdanog odugovlačenja ukidanja mjere oduzimanja imovine nakon što je donesena oslobađajuća presuda direktoru i drugom članu društva.

U odnosu na prigovor štete na imovini, veliko vijeće je istaknulo da oslobađajuća presuda ili prekid kaznenog postupka ne podrazumijeva automatski pravo na dobivanje naknade štete. To pravo proizlazi iz nacionalnog zakona. Društvo podnositelj zahtjeva nije bilo stranka u kaznenom postupku protiv svojih članova, a prema Zakonu o odgovornosti države samo su stranke u postupku u kojem je donesena nezakonita odluka imale pravo na naknadu. U tim okolnostima, podnositeljev zahtjev za naknadu štete nije imao dovoljnu osnovu u domaćem pravu, stoga članak 1. Protokola br. 1 nije bio primjenjiv. Slijedom navedenog, ovaj podnositeljev prigovor proglasio je nedopuštenim jer je nespojiv s odredbama Konvencije *ratione materiae*.

Vezano za propust tijela da s imovinom postupaju s dužnom pažnjom, veliko vijeće je potvrdilo da su nadležna tijela, kada su oduzela imovinu podnositelja zahtjeva, preuzela dužnost da će brinuti o toj imovini te su morala poduzeti razumne napore da ju sačuvaju. Podnositelj zahtjeva mogao je dobiti odštetu od države jer propust vlasti da postupa s dužnom pažnjom prema oduzetoj imovini predstavlja nepravilnost u službenom postupanju. Međutim, podnositelj zahtjeva, kako je već utvrđeno, nije pravilno iskoristio tu mogućnost te je stoga ovaj podnositeljev prigovor ESLJP odbacio zbog propusta iscrpljivanja domaćih pravnih sredstava.

U pogledu neopravdanog odugovlačenja ukidanja mjere oduzimanja imovine, veliko vijeće se složilo da nije bilo opravdanog razloga za zadržavanje oduzete imovine društva podnositelja zahtjeva godinu i pol dana nakon oslobađajuće presude njegovih članove. Međutim, podnositelj ovaj prigovor nije iznio u zahtjevu pred ESLJP-om, već ga je istaknuo kasnije, u odgovoru na očitovanje tužene države. Sukladno članku 35. Konvencije, ESLJP može razmatrati samo zahtjeve koji su podneseni u roku od 6 mjeseci (sada 4 mjeseca²) od konačne odluke u nacionalnom postupku. Prigovore podnesene izvan tog roka ne može razmatrati čak i ako se tužena država tome ne protivi. Međutim, čak i da je ovaj prigovor podnesen u roku od 6 mjeseci, on je svakako nedopušten zbog propusta iscrpljivanja domaćih pravnih sredstava. Naime, kao i kod pritužbe pod (b), podnositelj zahtjeva je imao priliku dobiti odštetu od države budući da je neopravdano odugovlačenje ukidanja mjere oduzimanja imovine nakon što je donesena oslobađajuća presuda direktoru i drugom članu društva također predstavljalo nepravilnost u službenom postupanju. Međutim, ni u ovom slučaju podnositelj nije pravilno iskoristio tu mogućnost. Stoga je i ovaj je prigovor proglašen nedopuštenim zbog propusta iscrpljivanja domaćih pravnih sredstava.

---

² Protokolom br. 15 kojim se mijenja i dopunjuje Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, a koji je stupio na snagu dana 1. kolovoza 2021., izmijenjen je članak 35. stavak 1. Konvencije tako da je rok od šest mjeseci za podnošenje zahtjeva skraćen na četiri mjeseca. Novi rok od 4 mjeseca za podnošenje zahtjeva Europskom sudu za ljudska prava počeo se primjenjivati od 1. veljače 2022.